

strejken — det hade helt säkert icke varit omöjligt att skaffa annat folk i stället för de strejkande. Men från enskilda håll inlämnades tagits ut fullgöm öfvan nämnda vederbörandes skyldigheter. Här om meddelas följande:

En 50-tal studenter ha erbjudit att bitaga med renhållning i staden. De ha åtagit sig ej blott soaping af gator och befröjning af soporna, utan äfven beaktning af latrinskar m. m. Somliga ha åtagit sig skulle svära andra komma att gå till läfsta för att biträda vid latrinarbetet. Öd o. s. v.

Därvid ställa de sig emellertid utom alla partipolitiska följor och vilja blott bidraga till att förelägga hygieniska färor, som kunna uppnås, ärest renhållningen länge försammas.

Enligt hvad renhållningsdirektören meddelat, finnas äfven andra, som stå redo att gripa in i renhållningsarbetet, om det anses nödvändigt. Sålunda lär en frivillig kör af officerare och tjänstemän komma att bildas för renhållningens ombesörjande.

Studenterna hafva redan i natt börjat sitt arbete och vridja till sina kamrater att lemna dem hjälpa de kunna. För dem, som intressera sig för saken, finnas tillfälle till anteckning hvarje dag i Stockholms stads renhållningsverk, Peder Myndes backe nr 6.

Enligt hvad i dag från Stockholms stads renhållningsverk meddelas, hade redan följt i dag på förmiddagen en stor skara frivilliga samlat sig för att hjälpa till med renhållningsarbetet, studenter, både äldre och yngre, militärer, sjökapten m. fl. t. o. m. studentkor och qvinnliga kontorsbiträden. Äfven till renhållningsbolaget Skjögner hafva flere anmälningar af frilliga ingått.

På förmiddagen hafva åtskilliga studenter åkt ut med vattenvagnar för att spola gatorna. En student bef, under det han åkte Odengatan fram, följt af en folkpåk på 300—400 personer, men sedan polis tillkommit, skingrades hopen utan vidare äfventyr.

Socialdemokraten, hr Brantings tidning, lånar och betar naturligtvis i profva ordalag den enskilda tjänstligheteten att söka förebygga ohälsa och kanske olyckor för samhället.

sv. ARGUS,

INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIFF
STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 23

Frivillig säkerhetsvakt om samhället.

Kort efter det Andra kamraren af slagit ett af K. M. t. på petition af

Stockholms stadsfullmäktige väckt lagförslag angående samhällsfarliga strejker, ha Stockholms socialdemokratiskt organiserade arbetare skyndat att visa, hur nödvändig en sådan lag var och är.

Renhållningsarbetarnes strejk ha isensatt med hela den hänsynslöshet för allmänna intressen, hvaraf Folkets hus-regeringen är mäktig. Samhället har utsatts för de svåraste hygieniska vådor, och det fåtal behartade män, som dristat sig försöka afhjälpa de värsta följderna af strejken, ha utsatts för hela den kända rädsla af socialistiska förföljelsemetoder. De ha i ukaser i Socialdemokraten uppräknats, namngifvits och utlämnats åt öfverfall och bojkottning, hvarigenom man fastslagit, att lifvet skall göras dem surt för alla deras återstående dagar. Våldsamma angrepp ha förekommit, och svår skadegörelse å sopmaskinerna ha endast med svårighet kunnat hindras.

Dessa händelser ha ändligen inom samhället uppvackat en reaktion mot det hänsynslösa skräckvaldet. Val ha Stockholms riksdagsmän med borgmästaren i spetsen visat den fullständiga likgiltighet för samhällsvådan, som man af deras hållning till strejklagen kunde förmoda, men enskilda ha insett, att när det allmännas väl är så allvarligt hotadt, så inträder försvarsbikt för rattankande medborgare. Det är glädjande att se, att en skara unga studenter här med ungdomens impulsivitet kastat sig främs i breschen. Märte

de hålla ut! För visso skall deras exempel vinna efterföljd, och hjälp bebåda redan genom ett å annat ställe i tidningen af "Sjöofficer" utfärdadt upprop.

Påtägligen ha dessa företeelser satt myror i hufvudet på ledningen i Folkets hus. Vid ett i går afnått hälet möte, beslöt det, att vattenverkets arbetare åtminstone icke skulle vägra att vara behjälpliga att bota eventuellt uppkommande lackor å ledningsrören, och vid andra verk skulle maskinister samt dag- och nattvakter tillse, att ej skador å det allmännas egendom uppkommo. Allt respekt för ett sådant beslut! Men det ligger därunder något af biskop Brasks förbehåll. Och trygghet för samhället är det ingalunda, att ej lag och rätt, men politiska agitatorers godtycke skall bestämma, i hvad mån ödesdigler skadegörelse å kommunens verk skall begransas. Stockholms borgare kunna ingalunda sofva lungt i förlitande på idelmotet i Folkets hus. Renhållningsstreckens gestaltning innebär därutinnan en allvarlig varning.

Men sakna myndigheter och lagstiftare vilja och förmåga att å den allmänna tryggheten skapa en säker och prubbig grad, då återstår ingenting annat å de allmänna borgarna än att

Alm. Tel. 123 23

Stockholm
24/5 1905

Studenterna vid renhållningsarbetet.

Skola de få biträda?

Vid 2-tiden i morse samlades 45 nyblifna studenter upp vid östra sopstationen för att verka ut ått med sopmaskiner, kvastar och renhållningskärror söka afhjälpa de värsta af de hygieniska vådor, som hota vår stad under renhållningsstrecken.

Vi gjorde en utfärd till vid half 3-tiden för att beskåda utryckningen.

På vägen upp till stationen sågos mindre grupper af renhållningsarbetare; midt i en grupp en känd agitator. På stationens ryttliga gårdplan motte man först en poliskvatt på ett hotal man under befäl af en kommissarie. Han förklarade sig ansa sin uppgift lätt.

Renhållningsarbetarna äro så väl kända, hvaranda man, att de nog inte vilja vilja risken att göra några dumheter, sade han.

Uppåt skulen och stallarna voro hvisvossorna under ledning af några renhållningsverkets tjänstemän i full fart med förberedelserna. Hästar ledtes ut och spändes för sopmaskiner, vattenvagnar och karror. Söpkvaster i rikligt antal utdelades. Instruktioner gäfvos, och de som skulle sköta de 4 maskinerna studerade ifrigt mekaniken och provfode hur den skulle skötas.

Alla sågo nytra och morgonkryta ut. De voro hämsligt skiperade i icke allt för gentliga livsagkläder, men på hufvudena blänkte mössorna skinande nya.

Alla som fått fortroendet att köra hästar hade utvalts med hänsyn till sin vana hand. Vi inlato oss i samspråk med en ung man vid en af sopmaskinerna.

— Jag har exercerat på artilleriet, sade han, och skall nog klara skifvan.

— Nå, hur tror ni det går med de andra?

— Ah, de skola nog göra sitt bästa. Men åtskilliga skola kanske finna arbetet tyogre an de väntat. I så fall kommer det nog andra i deras ställe.

— Hur har ni kommit på den här idén?

— Jag tror, att någon gymnastiklärare vid en skola kommit på tanken och spridt den. Det har gått man och man emellan. Äfven bland kontorister och bokhållare är en liknande rörelse vara i gång. Men för dem som skola vara i tjänst på förmiddagen är det naturligtvis svårare. Vi ha ingenting annat att göra, vi, för tillfället!

— Och han hoppade upp på sitt ökod och grep tömmarna med en rutinerad körkåls vana hand.

Öfver hela linjen tycktes man färdig att börja arbetet. Programmet gällde att svogga upp de större farlederna på Ostermalm.

Vi hade ej tid för några försök med det ovana arbetet. Vi hunno blott konstatera, att godt mod och villighet ej felades. Och majmorgonen klarade upp, fager och frisk.

Frivillig renhållningskår!

Herr Redaktör!
Tillåt mig genom Eder ärade tidning få för allmänheten framlägga nedanstående förslag:

Till följd af den strejk, som f. n. pågår bland stadens renhållningspersonal, förete våra gator och gårdar en bedröflig önskl, som bättre passar för ett Molde eller Sock ån för den fagra Malardrottningen. Svavts och damm flyga omkring och intränga i porer, ögon och nasa, och det sistnämnda rognen plågas af den stank, som fyller luftan. Det ruskiga tillståndet förvarras dag för dag, och kommer så plötligen sommarvarmen och gör sitt intåg, så blir tillståndet outhärdligt och ur hygienisk synpunkt högst betänkligt. Något måste göras och göras med det snaraste.

Jag föreslår att herrar ur de icke kroppsspariska betande klasserna af hufvudstadens invånare bilda en frivillig renhållningskår å r. Förutom att det ohälsiga och hälsovådliga tillståndet på gårdar och gator härigenom skulle bringas till ett slut, så skulle det icke skada om den kroppsspariska delen af samhället finge se att äfven officerare och underofficerare, tjänstemän å alla slag, handlande, apotekare och studerande kunna uttratta ett kroppsspariskt, när sådant af omständigheterna kräfvos. Sålunda som ärtminstone från socialistiskt håll icke medgifves.

Något hinder för beräkandet af en måttlig timpenning å den frivilliga renhållningspersonalen synes icke förelämnas, men afnigningen skulle naturligtvis icke emottagas af nämnda personal, utaf den af ett allmännyttigt ändamål, förslagsvis för pausvis bonteux.

Isändaren har frågat sig för hos renhållningsverket om detta eventuellt vose villigt åtaga sig arbetets fördelning och ledning, samt tillhandahållnad af material, och härpå har erhållits gynnsamt svar.

Skulle renhållningsstrecken icke hafva upphört till onsdag middag den 24 maj, kommer annons att i afotidningarna sågda dag utvidkas med upprepning å den person (de personer), till hvilka (hvilka) anmälans om inträde i den frivilliga renhållningskåren bör göras, äfvensom å andra öodiga detaljer.

Sjöofficer.

sv. ARGUS,

INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIFF
STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 23

Renhållningsstrecken.

Renhållningsstrecken i Stockholm har nu pågått hos de enskilda entreprenörerna 5 dagar, och hos stadens renhållningsverk 3 dagar, hvarje samt utnåttanssarbetsnare strejkat sedan måndagen. Allmänheten börjar mer och mer föna sig besvärad af de missförhållanden, som blifvit en naturlig följd af strejken, och detta har bl. a. tagit sig uttryck i flera intressanta till denna tidning, hvarl framkastats förelag så väl i den ens som den andra riktningen för vinnande af bot i det svårare laget. En föreslår, att ett hundratals gadvakter utändas för att göra renhållningstjänsten, en annan att de nyblifna

studenterna mätte "bara Stockholms invånare den tjänsten att sköta bevästningen af gatorna" och slutligen har äfven förelag framkommit om bildandet af ett slags frivillig kår att vid tillfällen som detta anlitas. Vi anfora naturligtvis endast som ett bevis för det lidiga intressendast som ett bevis för saken ifråga.

Emellertid ha de enskilda entreprenörerna lyckats rätt bra med att hålla hufvudstornas och de förmåligare öppna platserna i i något så när renligt skick. Härvid ha de haft en god hjälp i sina tillgångar och kontorspersonalen, som synnerligen och kunniga gripit sig verket med respekt och vigsel till att vid tillfällen som detta arbete på natten, hvarvid de strejkkande arbetarna ofta visat en besvärande näringshet.

Studenter som renhållningsarbetare.

Sedan ofranskända skrivits ha vi inlämnat, att ett 50-tal studenter enat sig om att förstått renhållningsarbete i staden under den tid konflikten varar och var deras avsikt att denna under den nu gångna natten börja detta sitt arbete i Östermalmen.

SV. ARGUS,
INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIPP
STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 23.
Dagens 24/5 905

I Stockholm.

Enbudsstaden turisterna ha stundom jämfört Stockholm med Konstantinopel, liknadt den vid Neapel och kallat den för "Nordens Venedig". Hvad som än skiljer dessa tre städer åt, i smuts och osmygghet ligger de en viss fröndskap, och i detta hänseende står Stockholm under dess dagar icke nämnvärdt tillbaka. Skillemåttet är endast den, att hvad vi i de nybyggda länderna såka skona karaktäristiskt, så i Stockholm såsom pittoreskt, det aftryk vi hemma. Här finnas vi det hvarken karaktäristiskt — hvilket det möjligen kan vara på andra håll — eller pittoreskt — hvilket det aldrig kan bli — utan helt enkelt afskyvärdt. Smuts är och förblir i Stockholm smuts och ingenting annat. Det är måhända turligt, men det kan inte hjälpa.

Det lider icke något tvifvel, att den allmänna meningen anser det vara beaktligt af arbetarna att utsetta en hel hufvudstadens befolkning för alla de obekvämligheter som äro förenade med en renhållningsarbete. Det är sant: det är hänsynslöst att tillrätta ett vapen, som stridens ständigt allmänheten. Å andra sidan kan man emellertid icke finna det obilligt, att arbetare, hvilkas inkomst understiger 100 kronor i månaden, betingade sig 100 kronor i månaden.

30

derna arbete hvarken kräver intelligens eller yrkesöfkiighet, det är i hvarje fall besvärligt och obekvämligt nog. Man kan tänka sig ansemligare uppdrag här i världen än att befria folk från hvad alla rymta på näsan åt.

Naturligtvis äro vi ännu mera kränkliga, då det gäller våra närstående vänner, samhällsarbete, och det arbete, som ligger dem. Här synes man emellertid kunna tala om betänkligheter utan den förmildrande omständigheten, som ligger i lag betalning, ty dessa ständigt arbetare äro väl afhöfande, och man ha i fråga om den tagit alldeles särskilda hänsyn till arbetet af deras arbete. Finna de sin sysselsättning obekvämlig, hvilket ingen rättvisligen kan förneka dem, så må de söka sig någon annan, men de kunna knappast besträa att för den skull bli ställda i paritet med bankdirektörer.

En Flanör.
SV. ARGUS,
NT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIPP
STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 23.

Studerens Dagblad
24/5 905

Renhållningskonflikten.

Studenter som renhållningskarlar.

Med anledning af den pågående renhållningskonflikten och det mindre behagliga utseende, hufvudstaden börjar få, ha ett 50-tal studenter, såsom af annons i dagens nummer framgår, erbjudit sig bistå stadens renhållningsverk med renhållning i staden.

De ha ifägit sig ej blott sopning af gator och bortkörning af soporna, utan äfven hämtning af latrinkärl m. m. Somliga ha ifägit sig stallet, för den händelse stallpersonalen skulle svika, andra komma på att till Läfta för att biträda vid latrinarbetet där o. s. v.

Därvid ställa de sig emellertid utom alla partipolitiska frågor och vilja blott bidra till att förebyggas hygieniska faror, som kunna uppstå, därest renhållningen långt försummas.

De äro sålunda icke att öfva något "strejkbryteri" eller ätt på något sätt hindra varo sig den ena eller andra partens intressen vid blifvande underhandlingar och uppgörelse.

Enligt hvad renhållningsdirektören meddelat, finnas äfven andra, som stå redo att gripa in i renhållningsarbetet, med det äro nödvändigt. Sålunda lär — såsom och framgår af en insändare i dagens nummer — en frivillig kår af officerare och tjänstemän komma att bildas för renhållningens ombesörjande.

Det är ju och gifvet, att en sådan fråga som renhållningsfrågan skall tilldraga

51

sig allmän intresse, såsom vararade en lifsfråga för samhället i dess helhet.

Verkstadskonflikten.

Verkstadsföreningens öfverstyrelse

sammankvarad lärstades under onsdagen för att besluta om de vidare åtgärder, om från föreningens sida kunna förändras af arbetarnas förut offentliggjorda svar på arbetsgivarnas ultimatum.

Rykten ha gått att medling skulle komma till stånd, men på frågan hade verkstadsföreningens ombudsman sig icke något bekant härom. Det är sålunda icke osannolikt, att lockout i större eller mindre omfattning kan komma till stånd.

Södra kretsen.

(Från vår Skåneredaktion.)

MALMO den 23 maj. Södra kretsen af verkstadsföreningen hade i dag sammankvarad ha under ordförandeskap af direktör G. Holmberg i Lund. De beslut, som lärdil fattades, reviderades till öfverstyrelsen och behållas.

Direktör Holmberg och häradschefen Öneroth hafva under aftonen afrest till Stockholm för att deltaga i öfverstyrelsens sammankvarad i morgon. Någon lockout inträder ej i morgon.

Gjutarestrejki i Gefle.

Enligt meddelande ha gjutarna vid Gefle verkstader nedlagt arbetet under isdaggen. De utgöra ett antal af omkring 30.

Som bekant strejka äfven järnarbetarna därstades.

Strejkbildrag från Danmark.

Plåstlagerarbetarna i Köpenhamn ha beslutat underbryta de strejkarna i arbetarna i Sverige med 1 000 kr, i veckan, så länge den väntade lockouten kommer att vara.

För ändamålet kommer en utafskering af 1 kr. i veckan att ega rum.

Strejken vid Gefle verkstader.

GEFLE den 22 maj. Strejken vid Gefle verkstader har i dag utvidgats så tillvida, att äfven gjutarna, omkring 80 man, nedlagt arbetet.

SV. ARGUS,
INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIPP
STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 23.

Vårt Land.
24/5 905

En frivillig renhållningskår.

Herr redaktör!
Tillåt mig genom Eder arade tidning

51

fa för allmänheten framlagga nedanstående förslag:

Till följd af den strejk, som f. n. pågår bland stadens renhållningspersonal, är det nödvändigt att vidtaga åtgärder för att undvika störningar i stadsförvaltningen. Smuts och damm flyga omkring och intränga i porer, ögon och näsa, och det sistnämnda organet plågas af den stark och fylld luft. Den ruskidiga tillståndet förvaras dag efter dag, ga tillståndet förvaras dag efter dag, och kommer så plötsligt sommarvarmen och gör sitt intåg, så blir tillståndet outbärligt och yr hygienisk synpunkt högst betänkligt. Något måste göras och göras med det snaraste.

Jag föreslår att herrar yr de icke kroppsarbetande klasserna af hufvudstadens invånare bilda en frivillig renhållningskår.

Förutom att det obekvämliga och hälsovådliga tillståndet på gårdar och gator härigenom skulle bringas till ett slut, så sköttes det icke skada om den kroppsarbetande delen af samhället finge se att äfven officerare och underofficerare, tjänstemän af alla slag, handlande, apotekare och studerande kunna utträffa ett kroppsarbete, när sådant af omständigheterna kräves — något som åtminstone från socialistiskt håll icke medgifves.

Något hinder för betraktandet af en måttlig timponering af den frivilliga renhållningspersonalen synes icke förefinnas, men aflönningen skulle naturligtvis icke emottagas af nämnda personal, utan afse för ett allmännyttigt ändamål, förslagsvis för fattvires honten.

Insändaren har frågat sig för hos renhållningsverket om detta eventuellt vore villigt åtaga sig arbetets fördelning och ledning samt tillhandahållandet af materiel, och härpå har erhållits gynnansamt svar.

Skulle renhållningsstrejken icke hafva upphört till onsdag middag den 24 maj, kommer antons att i afse tilldagar så sagda dag utdras med upplysning å den person (de personer), till hvilken (vilka) anmälan om inträde i den frivilliga renhållningskåren bör göras, afvensom å andra nödiga delar.

SV. ARGUS,
INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIPP
STOCKHOLM, VII.

Alm. Teles.
Dagens 24/5 905

De stora arbetskonflikterna.

Stadens arbetare

nedlade på tisdagen arbetet i enlighet med det på måndagsaftonen fattade beslutet.

Strejken berör dels hammbygnaderna vid Stadsgrändskajen, där hela arbetstrykkan, utom maskinister och arbetare, inalles omkring 800 hetsprångare, grästensmannar m. fl. arbetare, nedlagt arbetet. Vidare har en stor del af arbetarna hos stadens trädgårdsmästare strejkat, men värsarbete i stadens planteringar är nu till hufvudsakligaste del utförd, hvarför denna strejk i själva verket ej nu betyder så mycket för staden. Hvarjante strejka stadens byggnadsarbetare, slysselstada vid de olika byggnadsverken som staden för närvarande har under uppförande.

Vid stadens vattenledningsverk ha slutligen alla extra arbetare i Stockholms strect. Vid vattenledningen har finnas fast installerade maskiner, eldare och rörmästare, hvilka ha aftal med staden och ha mindrafföring, och dessa arbetare väntas inte komma ut på något sätt utdrags konflikten. De som ut strejka vid vattenledningen äro de extra rörmästarna, och tilligt hvad vattenledningschefen meddelat, kommer vattenledningens drift att trots strejken kunna uppehållas och äfven enstaka brott på röret att kunna afhjälpas.

Arbetarna hade sammanträd på tisdag förmiddag för att besluta om de närmaste städernas med anledning af den påberojade strejken. Torande stadens vattenledningsarbetare beslöt att maskinister samt dag- och nattvakter fortfarande skola få tjänstgöra i händelse leddor o. d. skulle uppstå i ledningsstyrelsen. Vidare beslöts tillstålla hr von Friesens en skrifvelse, i hvilken arbetarna uttala sitt tack till honom och de öfriga stadsfullmäktige som velat medla i de uppkomna tvisterna, och hoppas arbetarna i ett eget intresse, att en lösning af frågan snarast möjligt kommer till stånd.

Byggnadschefen har förklarat att han inte ej kan yttra sig om hur han kommer att

ställa sig till hr von Friesens erbjudande om medling. Sammanträde skall först hållas för att rådgöra angående ställningen.

Betyngsarbetsarna sammanträd på torsdagen för att överlägga om sin hållning beträffande stadens arbetares strejk.

Renhållningsstrejken

fortgår oförändrad. Såväl entreprenörerna som stadens renhållningsverk ha gjort bemodanden att så långt som möjligt skota den yttre renhållningen. Visserligen se en del gator rätt ostädade ut, när man tänker på hur de annars plågas vara, men några allvarigare olagigheter torde ännu ej ha uppstått. Det största obehaget har förorsakats af att den följande starka blåsten eller de snabb framslädda automobilerna rört upp dammoln då och då.

För renhållningsverket ha vi erhållit upplysning att allmänhetens hållning under hela tiden varit den allra bästa. Ouppberoligen iakt meddelanden att man är villig reda sig så godt man kan på den ändranden, till och med från kvinnor, om frivillig hjälp ha gjort.

Genom ett från arbetarhall gjorda påståendet att striden egentligen skulle röra sig om beviljande af arbetarna af en månadslohn af 50 kr. påpekades att detta belopp af såväl entreprenörerna som renhållningsverkets direktör beviljats redan med härför, utan fördrat ännu högre betalning.

Hos bolaget Slepner lär, enligt uppgitt därifrån, åtkämligt ofog ha försvafat af de strejkdagen. Sålunda skulle nämligen mellan fredagen och lördagen några ha aflagt besök i stället samt där löstager en del remsky, vandt ut och in på solar, bragt i olag samt gjort skada i skor och skor.

Da några pojkar i förskolan voro på väg med klosett, övertäckta med säckvar, till egendomen Sigtungastan 14, omkringdaga os, af strejkdagen, som i hofullna ordalag utforo mot dem och tvingade dem att återvända.

Äfven om några af de ingångna meddelandena äro oförändrade, så torde lock en varning vara på sin plats. Skall strejk föras, så må det ske under värdiga former och utan något som behöfver sammanhang med poliskrynn eller brottlig brutalt.

Studentur utföra arbetet.

Omkring ett 50-tal studenter ha enat sig om att, oberoende af alla socialpolitiska hämsyn och blott på grund af hygieniska skäl, förtäta renhållning i staden under den tid konflikten varar.

Början göres redan i natt med gaturenhållning, men är det meningen att äfven nattrenhållning skall utföras. Fördelning af arbetet är redan skedd. Sålunda ha en del åtagit sig skötandet af hästar, i den händelse stallpersonalen skulle strejka, och i händelse af strejk bland latrinarbetarna vid Löfsta finnes en kontingent som är färdig att taga vid afven där.

Enligt förordningen skola åtakilliga officerare och tjänstemän erbjudit sig bilda en frivillig renhållingskår, för den händelse konflikten varar länge.

Byggnadskonflikten.

Under tisdagen afstannade arbetet å ett flertal arbetsplatser och i dag väntas att ytterligare en del arbetsgivare skola afståga sina arbetsplatser på grund af påtryckning från byggnadsföreningen och Centrala arbetsgivarförbundet.

Hjälp från Danmark.

Plåstageriarbetsföreningen i Köpenhamn har beslutit understöda de svenska arbetarna med 1,000 kr. i veckan så länge den väntade lockouten varar. Detta understödet möjliggöres genom extra uttaxering af 1 kr. i veckan.

Inom verkstadsindustrin.

Såsom förut meddelats, sammanträd Verkstadsföreningen i dag för att besluta rörande de vidare åtgärder som från arbetsgivarhall skola vidtagas, sedan arbetarna vägrat gå in på de i föreningens ultimatum uppställda fördringarna.

Vid öfve verkstader ha grotierarbetarna, omkring ett 40-tal, på tisdagen nedlagt arbetet och samtidigt inlämnat skriftlig begäran om mininon och kollektivt aftal. Järn- och metallarbetarna ha, som bekant, redan forut gått i strejk.

Sodra kretsen af Verkstadsföreningen har på sammanträde på tisdag eftermiddag i Malmo beslutit hänskjuta lockoutfrågan till det stora mötet i Stockholm i dag. Man anser att lockout ej kan undvikas, men väntar att den till att börja med blott skall inträda partiellt och på just i sodra kretsen.

SV. ARGUS,

INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIPP

STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 22

Arbetarorganisationen
24/5 1905

Stockholm den 24 Maj.

Är då uppgörelse i godo möjlig?

Det initiativ som inom Stockholms stadsfullmäktige tagits till medling i de pågående arbetskonflikterna vid en del stadens verk och inrättningar, borde manna till efterföljd i fråga om andra konflikter, där ännu större samhällsintressen stå på spel. Ännu kan det hotade krigsutbrottet inom den mekaniska verkstadsindustrin förebyggas. En uppgörelse i godo ligger här icke blott i de bägge mot hvarandra stående parterna, utan i hela landets intresse.

Det är, som Dag. Nyb. med all rätt framhåller, i grunden barbariskt att låta arbetskonflikter "lösas" genom en strid på lif och död. Det är något af bristande civilisation i detta, skriver tidn. Efter några veckor eller i värsta fall månader måste ju ändå dessa samma människor göra upp sina mellanhanden och sluta fred. Det enda som är visst, när kriget bryter ut, är förlusterna, lidandena, nöden. Skola de verkligen behöfva genomgå för att kloketen och beaktningensfullheten åter skola komma till herravälde? Det är, försett det citerade tidn., som man å ömse sidor kände sig för stark och blodfärd för att kunna taga reson. Måttfullheten skall komma med kraftnedsättningen. Den sociala skuldnoten behandlas efter den gamla terapin som inte visste af något annat botemedel än åderlåtning. Det enda skall ut ur kroppen med sjäfvat det röda blod som betyder lif. I stället för att ordna sig och gemensamt försöka reglera arbetarhållandena i landet kända arbetarnes och arbetsgivarvarns organisationer en naturlig, men i grunden barbarisk åttå att gå till höljingsmöte hvarandra och pröfva närvarna innan de skrida till att skapa ordning, lag och rätt inom sitt gemensamma område. De kunde i Danmark finna ovärdiga lärdomar. Där uppstår tid efter annan hotande tillbud till konflikter, så senast denna vår det ser ut som om det skulle taga tid i alla fyra knutarna, men med sågande oelbarhet utfinnes det till sist alltid en antaglig lösning, och man trufar uppgörelse i godo. Vars danska bröder ha nått denna förklarlek för en mågen förlikning i stället för

det process genom bittra pröfningar och hårdt krig. Sålunda kunna vara krigslystna säga att de ej äro sämst, när de äro som alla andra. Och kanske är det ett godt skäl. Det ser verkligen ut som om nationernas ingenting kunde lära af hvarandra, utan måste vandra den egna erfarenhetens bittra väg till klokeskaper.

Så långt D. N. Det är i vår tanke mycket beaktansvärda örik. Verkstadsföreningen sammanträd, som förut nämnts, i dag för att besluta, huruvida lockout skall proklameras eller ej. Inom föreningen ha, som bekant, röster höjts emot en omedelbar krigsförklaring. För den utomstående förefaller det också klart, att det ytterst ännu ej på långt när å ömse sidor gjort för en uppgörelse i godo. Det finnes tydligen mer än en utväg till sammanjämning af de stridiga önskemålen. Bl. a. har det medlingsförelag framställt, att arbetarne skulle underteckna den redan godkända förhandlingsordningen mot det att Verkstadsföreningen medgifver stipulerandet af en viss bestämd tid, inom hvilken underhandlingarna i minimilönefrågan skulla vara avslutade. Om det visar sig erfordrighet, kunde ju denna fråga också sedan hänskjutas till skiljedom, innan den kommer till öppen strid.

Att däremot redan nu begynna krig på lif och död, är sakeringen ej öfverensstämmande med vare sig arbetarnes eller arbetsgivarvarns verkliga intressen. Börde för öfrigt eg regeringens kända sig manad att här göra ett medlingsförelag, innan striden brutit ut i full låga?

SV. ARGUS,

INT. BYRÅ FÖR TIDNINGSRUKLIPP

STOCKHOLM, VII.

Alm. Tel. 123 22

Arbetarorganisationen
24/5 1905

Renhållningsstrejken

fortgår oförändrad. Gaturenhållningen skötes provisoriskt i så stor utsträckning som ske kan, men gifvet är, att man under sådana förhållanden ej får ha några höga anspråk.

Arbetet med gaturenhållningen har under de senaste dagarna, särskild nattetid, måst ske under polisbevakning, på det de

ett uppgåa sedan underhandling med representanter för stadsens arbetare. Tillika får jag meddela, att jag är beredd att, om så påfordras, lämna anvisning på lämplig, opartisk ordförande till ledning underhandlingen.

Åf de här öfver anfördt skrifvelserna synas sålunda framgå, att stadfullmäktige ordförande, dr S. v. Friisen i och med detta afslutat det uppgåa han åtagit sig, så när som på hans erbjudande att framläsa, om så påfordras, anvisning lämplig, opartisk ordförande att ledning underhandlingen.

Stadens arbetare hade på fredagens af den sammanträd, hvarvid diskuterades det inom stadfullmäktige gjorda uppståg. Allmänt uttalade arbetarna sin anslutning till desamma och beslöt att i skrifvelse till dr Sixten von Friesen uttala sitt tack för det ingripande, som från stadfullmäktiges sida gjorts till konflikternas tillgängande, och sin förhoppning om snar lösning af desamma. Så snart arbetarna erhålla ett definitivt anbud från byggnadschefen att åter upptaga förhandlingarna, lämna de återgå till arbetet.

Vederbörande chefer ha i dag på förmiddagen haft en enskild öfverläggning på byggnadskontoret.

Drätselnämndens första afdelning hade ett sammanträd i fög kl. 2, vid hvilket troligen den genom de ifrågakomna stadfullmäktiges skrifvelse uppkomna situationen utgjorde föremål för öfverläggning.

Byggnadslockouten. Upplag till underhandling.

Ett upplag till underhandling i byggnadskonflikten har nu givits, i det att till de stridande parterna, faktörbunden och arbetsgivarrepresentanterna, i dag såändan följande skrifvelse:

Sedan kommerskollegi chef, generaldirektören Alfr Lagerheim, beöglat erbjöd sin medlag för att förklarings ett återupptagande af förhandlingarna inom byggnadskonflikten för lösning af de tvistefrågor, som föranlett de pågående arbetskonflikterna inom nämnda fack, hafva underdockande på generaldirektörens kallelse denna dag sammanträd och därvid enats om att följande sitta resp. organisationer beintaga: att, äfven utan uppförande af en pågående arbetstidstuller, förhandlingen angående de föreliggande tvistefrågorna inom byggnadsfacken omedelbart skola upptagas mellan Centrala arbetsgivarförbundet å ena sidan och Landsekreterariatet å den andra, samt

att för dessa förhandlingar tillkallas två underhandlingskommittéer, en för grundläggande, byggisgivar- och omegetingstjänk och en för plåstarkädet, i hvilka kommittéer hvarjens Östergötlandsorganisationen förordas af en representant samt resp. arbetsgivar- och arbetare af tre representanter. Tillika hafva vi enats om att beställa, till underhandlingarna skola ledas af en opartisk ordförande, hvilken utvald af Centralstyrelsen. Skulle enligt molten den vid valet af ordförande af resp. öfverlämnas å de resp. underhandlingskommittéerna att själflva välja ordförande eller afgif, på hvad sätt sådana skall utväl.

Väl af underhandlingsledargerna bör hafva till ruz och meddelande därav vara afgifvet till vederbörande Centralstyrelse senast tors-

dagen den 26 da kvällen Centralstyrelsen omedelbart komma att förorda val af ordförande samt bestämma tid och plats för det första sammanträdet.

Med afseende å arbetsinställolen inom murverksamheten bör därom särskild öfverenskommenhet med det senaste träffas mellan centralstyrelserna.

Stockholm den 23 maj 1906.
För Centrala arbetsgivarförbundet:
Erik Hjort,
vice ordf. i Centrala arbetsgivarförbundet.
För Landsekreterariatet:
Herm. Lindqvist,
ordf.

Därest detta förslag godkännes, ha arbetsgivarerna och arbetarna att utse personer i en underhandlingskommitté, hvarj hufvudstyrelserna skola vara representanterna hvar sin ledamot. När kommittéerna sålunda äro sammansatta och ordförande blifvit utvald, skola dessa, oberoende af stridens gång, underhandla.

Renhållningskonflikten.

Bestämmar sig för närvarande på samma ståndpunkt, men önsket synas förefinnas, att åtminstone en del gator under den närmaste tiden komma att försettas i bättre skick. Under tisdagen sattes sig nämneligen ett antal yngre studenter i förbindelse med renhållningsverket, erbjudande sig att under den tid konflikten varar, oberoende af alla socialpolitiska hänsyn och blott på grund af hygieniska skäl, verkställa renhållning i staden.

Studenter som renhållningskarlar.

Början gjordes redan vid 2-tiden på natten till onsdagen, då ett 40-tal studenter infunno sig vid renhållningsstationen i närheten af Ostra station, med afsikt att försätta gatorna på Östermalms i prydligare tillstånd. För att detta skulle ske, anordnades ena k. soplöken, bestående af två vattenvagnar, 4 separer och 8 efteropare, 12 körare osv. Några man voro desamma i verkställighet vid sopsationerna, hvarjämte andra hölles i reserv, för den händelse ställpersonalen skulle strejka, något som dock ej blef fallet. Desamma voro ett antal polis-konstaplar utkommanderade.

Arbetet pågick ända till kl. 9 på morgonen och vederbörande chefer lofordo de frivilliga arbetarnas energi, tack vare hvilken bl. a. Sture- och Birkerådgatorna samt Strandvägen nedsörflorades rengördes. Något nämnavärdt obehag från de strejkandes sida blefvo de arbetande ej utstått för.

En stor del af de arbetande studenterna hade förklarat sig arbeta utan någon som helst ersättning; andr återigen hade uppgifvit sig nöjda med betalning efter den ordinarie taxan och sagt sig ännu anslå den efter denna beräkade ersättningen till något välgörande ändamål. I de fall, där särskild ersättning begärte, har renhållningsverket ansett sig böra lämna dylik.

Det torde böra tilläggas, att inom vissa studentkretsar i hufvudstaden pågår en rörelse för åstadkommande af en protokoll mot studenternas i fråga frivillig renhållningsarbete.

Ytterliga förstärkning af de frivilliga arbetskrifterna.

Med anledning af vissa i tidsningarna införda upprop har under förmiddagen löpt till renhållningsverket kontor inkommit en mängd anmälningar från personer, som äro villiga att biträda med gatornas renhållning. Dessa anmälningar äro ej blott från studenter, utan äfven från personer i olika samhällsställningar, såsom tjänstemän, kontorister osv. Äfven två damer hade anmält sig och en dan hade till och med erbjudit sig att organisera en kvinnlig soplöken. Vederbörande ha dock ej ansett sig böra reflektera på de olika erbjudandena från kvinnligt håll.

Med anledning af de talrika anmälningarna hvar man därför det bästa hopp om att gatorna snart skola te sig jämförelsevis rena. Skulle anmälningarnas antal bli tillräckligt talrikt, hoppas man bli i tillfälle att kunna hänvisa en del af de arbetalytorna till entreprenörerna, hvilka ju äfven ha stora svårigheter att kämpa emot, när det gäller renhållningen inom de olika distrikten.

Under förmiddagens lopp ha å olika gator varit synliga vattenvagnar, vilka af unga män i studentenskjorta och med blommor i knäpphöll, samt efterförande af polis-konstaplar.

I natt ämnar man med det frivilliga manskapet hjälp försöka att rengöra gatorna i Vasastaden och möjligen äfven å andra håll.

För hämtningen har man hittills ej tänkt på det frivilliga manskapet i anse på, ehuru några förklarat sig villiga att biträda äfven hämrad. I stället har man träffat andra utstalter för att dylik hämtning delvis kommer att ske redan under natten till fredagen.

Strejk äfven af vattenlednings- och trädgårdsarbetare.

Såsom förut nämnts, nedlade de under stadens byggnadskontor sörande arbetarna, till ett antal af omkring 1,600, under tisdagen sitt arbete.

Denna strejk berör dels hantvergarerna vid Stadsgårdskajen, där byggnadsstyrelsen utom maskinisten och arbetarna, inneaf omkring 200 berggrävar, grästensmurare m. fl. arbetare nedlagt arbetet. Vidare har en stor del af arbetarna hos stadens trädgårdsämbetsare strejkat, men värbatet i stadens planteringer är nu till hufvudsakligaste del utfördt, hvar för denna strejk i själfva verket ej nu betyder så mycket för arbetet. Hjärtste strejka stadens byggnadsarbetare, systerstatta vid de olika nybyggnader, som staden för närvarande har under uppförande.

Vid stadens vattenledningsverk ha slutligen alla extra arbetare i Stockholm strejkat. Vid vattenledningen här finnas fast anställda maskinister, äldre och rörelseförmå, hvilka ha afval med staden och ha månadslöning, och dessa arbetare väntas liksom komma att på något sätt indragas i konflikten. De som nu strejka vid vattenledningen äro de extra förnödsarbetarna, och enligt hvad vattenledningschefen själf meddelat, kommer vattenledningens drift att trots strejken kunna upphållas och äfven omständiga brott på förskott att kunna afhjälpas.

Belysningsarbetarna väntas inom kort komma att åfvenledes proklamera strejk.

37
Därest icke uppgrörelse kommer till stånd i Stockholms stads samtliga arbetare hade på fredagen stort nöje i Folkets hus, hvarvid en del med strejken sammanhängande angelägenheter behandlades. Bl. a. beslöt, att vattenverkets arbetare skola hålla sig i reserv för att, därest läcker på vattenledningens uppställning, kunna omedelbart ställa på desamma. Vidare beslöt, att maskinister samt dag- och nattvakter vid en del verk skola kvarstå vid arbetet, för att därigenom förebygg eventuellt skada å egendom.

Verkstadskonflikten.

Verkstadsförenings öfverstyrelse har i dag kl. 12 sammanträd under ordförandeskap af direktören John Bernström för att öfverlägna om de åtgärder, som från föreningsens sida skola vidtagas med anledning af att de af föreningen uppställda villkoren icke blifvit af arbetsrelatornämnderna antagna.

Sammanträd pågår då tisdagen liksom i press.

Enligt hvad som förljudes, kommer öfverstyrelsen emellertid icke till fatta något afgörande beslut. Man är nämligen inom styrelsen icke ense, att frågan om lockout är synnerligt bräddkand, hvarför man ämnar förelägga desamma för föreningen å Bess hallen, hvilken inom kort kommer att sammanträdas. Vidare lär man besluta utståndandet af en skrifvelse, i hvilken åtkämliga punkter i det af konsul C. J. F. Ljunggrens i Kristianstad till verkstadsföreningen inlämnade och af oss förut refererade förslag om återupptagande af förhandlingarna rörande de föreliggande tvistefrågorna komma att bemötas.

Det, har uppgifvits, att arbetsgivarerna skulle böra med en partiell lockout, omfattande södra distriktet, och sedan eventuellt utvidga desamma, men enligt hvad Verkstadsförenings ombudsman upplyst oss om, har en dylik åtgärdsplan varit en påtänkt bland arbetsgivarerna. Frågan har alltid gällt lockout öfver hela landet eller icke.

Om lockout blir beslutad, är det ansligt, att desamma kommer att omfatta endast medlemmarna af de fyra sektörbunden, hvilka striden gäller, och sålunda icke beröra andra socialdemokratiska faktörbunden, som ha medlemmar å verkstadsarna, såsom Svenska måleri- och arbetareförbundet m. fl. I liksam ej heller Svenska arbetareförbundet och de organiserade arbetarna.

En härvarande tidning har vänt beänt, att generaldirektör Lagerheim skulde ha åtagit sig att medla i verkstadskonflikten. På af oss gjord förfrågan rörande detta har emellertid hr L. förklaradt, att så icke voro förhållandet. Uppgiften hade troligen tillkommit på grund af försvärning med hans medharskap inom byggnadskonflikten, för hvilket vi på annat ställe i dagens nummer redogöra.

Strejken vid Gäfve verkstäder.

När nu utvidgats så till vida, att äfven gjutarna, omkring 40 man, nedlagt arbetet.

Konflikten vid Stocksdun.

Vi lämnade i går en ur Soc.-Dem. hämdlad redogörelse för en arbetsomständiggelse vid Stocksdun. Från arbetarehåll har